

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ**

**ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ І СОЦІОЛОГІЇ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ І СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ**

*Присвячено 215-річчю заснування
ХНПУ імені Г.С. Сковороди*

**СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ
В РІЗНИХ СОЦІАЛЬНИХ ІНСТИТУЦІЯХ**

**МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
22 ЛИСТОПАДА 2019 РОКУ**

ХАРКІВ – 2019

УДК 37.015.31:316.42
ББК 74.60
С91

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (протокол № 6 від 05.11.2019 р.).

Сучасні реалії та перспективи соціального виховання особистості в різних соціальних інституціях: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Харків, 22 листопада 2019 р. / за ред. М.П. Васильєвої. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2019. 145 с.

Збірка містить матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої сучасним проблемам професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної галузі, реаліям і тенденціям розвитку професійної діяльності фахівців соціальних інституцій з вирішення актуальних проблем соціальної роботи.

Матеріали представляють інтерес для науковців і практиків у галузі соціальної і соціально-педагогічної діяльності, науковців-початківців (здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів спеціальності «Соціальна робота») й практиків – фахівців соціальних інституцій.

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2019.

© Кафедра соціальної роботи і соціальної педагогіки, 2019.

© Васильєва М.П., 2019.

ЗМІСТ

Тези науково-педагогічних працівників і фахівців соціальних інституцій.....	8
Васильєва М.П. ДО ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАГІСТРА СПЕЦІАЛЬНОСТІ «СОЦІАЛЬНА РОБОТА».....	8
Кабусь Н.Д. ПОТЕНЦІАЛ РІЗНИХ ВИДІВ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ ГАЛУЗІ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНИХ ГРУП.....	9
Костіна В.В. ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ ГАЛУЗІ ДО РОБОТИ З ВРАЗЛИВИМИ КОНТИНГЕНТАМИ В УМОВАХ ПРОФЕСІЙНО-СПРЯМОВАНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА.....	11
Подберезський М.К. РОЛЬ І МІСЦЕ ПРАВОВОЇ ОСВІТИ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ.....	13
Рассказова О.І. ОСВІТА ЯК ЧИННИК СОЦІАЛЬНОГО РЕАБІЛІТУВАННЯ ДІТЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ.....	14
Рижанова А.О. ДИНАМІКА СОЦІАЛІЗАЦІЇ ЧОЛОВІЧОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА: ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ.....	16
Романова І.А. СОЦІАЛЬНА ІНТЕГРАЦІЯ ЛІТНІХ ЛЮДЕЙ ЧЕРЕЗ СОЦІАЛЬНІ ГРОТЕКИ.....	17
Сайко Н.О. ВИХОВНІ АКЦЕНТИ СУЧАСНИХ ЗАКЛАДІВ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	18
Фомін В.В. ІСТОРИКО-ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАПРЯМІВ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДІВ СУСПІЛЬНОЇ ОПІКИ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ В УКРАЇНІ.....	20
Бистрицька Н.В., Кіршмар А.Г. СОЦІАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ЯК ВАЖЛИВА ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	22
Буйницька М.М. АКТУАЛЬНІСТЬ І ПЕРСПЕКТИВНІСТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ США.....	23
Василенко О.М. МЕТОДИ КОНСУЛЬТУВАННЯ З ОПОРОЮ НА СИЛЬНІ СТОРОНИ ПІДЛІТКІВ.....	24
Виноградова О.В. СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ДІТЬМИ З ІНВАЛІДНІСТЮ В ЦЕНТРІ СОЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ ДЛЯ СІМ'Ї, ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ: ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	26
Гричанюк М.В. ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПІДХІД ЯК ОСНОВНИЙ АСПЕКТ ПРАКТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СЛУЖБИ ПРОБАЦІЇ.....	27
Єсіна Н.О. ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ІНТЕГРОВАНИХ СОЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ ЯК ІННОВАЦІЙНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ.....	30

ініціатив. Усе вищезазначене дозволяє стверджувати про ефективність пропонованих заходів у процесі професійної освіти майбутніх фахівців соціальної галузі.

Одним із важливих шляхів у підготовці майбутніх соціальних педагогів і соціальних працівників до роботи з вразливими контингентами вважаємо опанування ними методики застосування етнопедагогічних засобів у соціальній роботі. Використання етнопедагогічних засобів у процесі професійної підготовки фахівців соціальної галузі дозволяє не тільки підвищити рівень їхньої практичної готовності до організації здоров'я збережувальної роботи з дітьми та молоддю, а й надати їм можливість проектування етнокультурного простору для цікавої взаємодії та проведення дозвілля усіх суб'єктів соціально-педагогічної взаємодії. Враховуючи корисні ідеї науковців (В. Березан [1], Л. Дітковська [2]) про можливість використання інформаційно-комунікативних технологій у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної галузі, нами створено додатковий віртуальний простір взаємодії та обміну враженнями та досвідом для здобувачів вищої освіти, що є активними діячами наукового товариства майбутніх соціальних працівників ХНПУ імені Г.С. Сковороди в умовах підготовки та реалізації волонтерських ініціатив у межах професійно-спрямованого освітнього простору. Це дає можливість майбутнім фахівцям соціальної галузі обмінюватися власним досвідом та поширювати інформаційні матеріали волонтерських пропозицій різних соціальних інституцій, що сприяє їхній подальшій професіоналізації, набуттю практичних вмій і навичок та професійному становленню.

Список використаних джерел:

1. Березан В. Практична підготовка майбутнього соціального педагога з використанням інформаційних і комунікаційних технологій *Людинознавчі студії*. Серія «Педагогіка». Вип. 31. С. 16-24.
2. Дітковська Л.А. Інформаційно-комунікаційні технології у фаховій підготовці соціальних працівників. Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна». №1(7)/2013. С.78-81.
3. Скачкова Г. Особливості сучасної професійної підготовки соціальних працівників у вищих навчальних закладах. *Вісник НТУУ «КПІ»*. Серія Філософія. Психологія. Педагогіка. Вип. 3(48) С.128-133.
4. Костіна В. В. Формирование образовательного пространства профессиональной подготовки будущих социальных педагогов к работе с дезадаптированными детьми и молодежью. *Педагогіка вищої та середньої школи* : зб. наук. пр. Кривий Ріг : ФОП Маринченко, 2016. Вип. 47. С. 106–112.

Подберезський М.К.

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

РОЛЬ І МІСЦЕ ПРАВОВОЇ ОСВІТИ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Створення в соціальній державі специфічного соціального інституту – соціальної роботи, представники якого професійно повинні надавати допомогу людині, є природним наслідком конституційних декларацій. Професійні зобов'язання, котрі покладаються на представника цієї професії, мають носити більш конкретний характер, аніж тільки внутрішнє моральне усвідомлення. Професійна соціальна робота і відрізняється від волонтерської, меценатської або благодійної діяльності тим, що держава делегує власні обов'язки щодо кожної людини, конкретному представнику професійної групи. Визнання державою соціальної роботи як інституту, потрібного й необхідного суспільству, передбачає виконання її представниками чітких функцій і відповідальність за їхнє належне виконання.

Діяльність соціального працівника в усіх модифікаціях і компонентах має соціальну спрямованість і передбачає соціальні наслідки, в зв'язку з чим постає питання про

відповідальність фахівця перед суспільством і державою за власну діяльність. Вирішуючи конкретне завдання, соціальний працівник має керуватися, в першу чергу, суспільними інтересами.

Використання всіх професійних знань і навичок, таланту і душевних якостей соціального працівника в інтересах суспільства і держави створює зміст його відповідальності перед суспільством і державою. Він має бути окресленим, зрозумілим і усвідомленим фахівцем. Адже серед функцій соціального працівника позначено й такі: участь у розробці та реалізації соціальної політики; вибір пріоритетів діяльності і способів її здійснення на підставі розуміння цілей і завдань, соціального сенсу та змісту професії тощо. Це зумовлює необхідність правових знань, умінь реалізовувати власну правосвідомість і застосовувати знання й уміння з регуляції правовідносин з клієнтами. Правова освіта фахівця є запорукою професійності й ефективності його діяльності у встановленні таких взаємозв'язків і відносин у професійній діяльності, які б оптимально відповідали вимогам до інституту соціальної роботи.

Керуючись у своїй поведінці та діяльності юридичними та професійними вимогами, встановленими для нього суспільством, фахівець має діяти усвідомлено, оскільки рішення вчинити так або інакше, прийняте ним самостійно або в результаті консультації з колегами та клієнтом, передбачає вибір із значної кількості варіантів можливих рішень.

Сформована під час правової освіти правосвідомість і правовідповідна поведінка соціального працівника передбачає: чітке знання своїх професійних зобов'язань, сумлінне і неухильне їхнє виконання; знання й суворе підкорення професійної діяльності нормативно-правовій базі; глибоку переконаність у необхідності виконання своїх професійних обов'язків, оскільки цього вимагають інтереси суспільства, соціального інституту і клієнта; свідому й активну участь у професійній діяльності з метою досягнення блага суспільства, трудового колективу та клієнта; зацікавленість у підвищенні ефективності роботи свого колективу та власної діяльності; високу організованість та свідому дисципліну, звичку до належної поведінки; наявність вольових якостей, необхідних для виконання власного професійного обов'язку; прагнення постійно удосконалюватися в професії, освоювати нові знання, набувати досвід практичної діяльності.

Отже, ураховуючи соціальне призначення професійної діяльності соціальних працівників, держава піклується про вдосконалення нормативно-правових засад інституту соціальної роботи. Знання чинних документів, які регламентують професійну діяльність соціальних працівників, усвідомлення необхідності їх дотримання й виконання в діях і поведінці під час виконання професійних функцій зумовлює підвищену увагу до забезпечення ефективності правової освіти майбутніх фахівців.

Рассказова О.І.

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки
КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

ОСВІТА ЯК ЧИННИК СОЦІАЛЬНОГО РЕАБІЛІТУВАННЯ ДІТЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Поширення серед дітей хронічних та гострих захворювань різної етіології стає однією з важливих суспільних проблем, що набуває в Україні ролі помітного та виразно негативного чинника впливу на соціальне становлення людини, вирізняється значною накопичувальною динамікою та призводить до відокремлення частини населення у соціальному середовищі. Запобігти дії цього чинника, що у своїй основі має як об'єктивний, так і суб'єктивний характер, можливо не тільки через вдосконалення системи медичного обслуговування, озброєння людей знаннями та вміннями щодо здорового способу життя та підтримання власного здоров'я, запровадження у суспільстві «моди на здоров'я», посилення соціальної та